

Ч. 30. 2[illegible]. [illegible] 1944. Рік II.

ХОЛМСЬКА ЗЕМЛЯ

РЕДАКЦІЯ:
Краків, Ожешкової 7.
Тел. 163-47
АДМІНІСТРАЦІЯ:
Краків, Райхсштрассе 34.
Тел. 230-39

ТИЖНЕВИК
„Cholmer Land" Wochenausgabe
SCHRIFTLEITUNG: Krakau, Orzeszkowagasse 7. — Fernruf 163-47
VERWALTUNG: Reichsstrasse 34. — Fernruf 230-39, 146-42
(71)

ПЕРЕДПЛАТА:
Чвертьрічно — 3.50 зл.
півріччо . . . 7.— зл.
Ціна прим. 30 сот.

ОГЛЯД ВОЕННИХ І ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ

На всіх воєнних фронтах ідуть бої. Нова німецька зброя діє щораз сильніше проти Англії. На Заході у Франції аліянти намагаються за всяку ціну поширити свої висадні простори. В Італії ворожі війська приносять великі жертви, щоб тільки проломити німецький фронт. На Сході большевики вперто змагають до того, щоб пробитися до Балтійського моря. На Далекому Сході продовжуються змагання за морсько-летунські бази на Тихому океані та летовища в Китаю. Зупиняючи наступи ворога в оборонних боях, Німеччина жде тієї хвилини, коли завдяки масовому виробництву нових родів зброї, зможе в рішальний спосіб ударити своїх ворогів.

Нова зброя діє!

Не тільки Лондон, але вже також і південні округи Англії опинилися під вогнем нової німецької таємної зброї „Ф 1". Вона діє щораз успішніше. Крім цього мають появитися її нові роди. Англійці досі не змогли нічого такого протиставити, щоб її вдатно побороти. Тому в Лондоні почалася масова евакуація в першу чергу дітей, опісля жінок, і тих усіх, які не мусять перебувати в англійській столиці. Жертвою нової німецької зброї стають не тільки цілі бльоки мешкальних будинків, але також важні для ведення війни всякі промислові заведення. Та — як німецькі часописи зазначують, це тільки перша доба тієї великої „битви на віддаль", що стала можлива завдяки новій німецькій зброї.

Успішна оборона на Заході

На висадному фронті у північній Франції продовжувалися велетенські бої. Американці безуспішно намагалися проломити німецькі оборонні становища на півострові Котантен— від Карантан на сході аж до Ай Ді Пії на заході. З тією ж самою метою англійці наступали в просторі Сен-Льо, Тіллі і Кан. Після величезних боїв та втрат їм удалося вдертися в руїни цього міста, де знову прийшло до завзятих вуличних боїв. Але без уваги на те, що Кан опинилося у ворожих руках, широко подумані пляни ворога не здійснилися. В багатьох місцях німецькі війська відкинули ворога в зад. Німецький оборонний фронт далі тримається, не даючи ворогові змоги розгорнути своєї великої переваги в людях і матеріялі, якого ні американці ні англійці не щадять.

Дотеперішні бої на Заході все ще відбуваються перед зовнішніми німецькими оборонними лініями. Тому досі в боях беруть участь розмірно тільки малі німецькі сили. Головна їх маса стоїть готова за зовнішніми лініями. Поза ними є також приготовані великі німецькі панцирні резерви.

Після того як не вдалися великі американські наступи в західній частині висадного простору, англійці стали приготовляти нову офензиву на сході, тобто на старих побоєвищах коло Сен Льо, Тіллі і Кан. В боях проти ворожих спадунів і терористів, німецькі війська знищили в запіллі понад 713 саботажистів.

Новий ворожий наступ в Італії

На італійському фронті бої ідуть між Лігурійським морем на заході й горішнім Тибром коло Вольтієри, Поджибонсі, Ареццо й Чітта ді Кастельо. Після довгих і завзятих боїв німецькі війська пересунулися дещо на північ, залишаючи Поджібонсі. Зате над горішнім Тибром вони відбили всі ворожі атаки. У східній частині італійського фронту, коло Фабіяно й Фільотремо, німецькі війська стягнули свої передні сторожі на головні боєві лінії.

Ударні летунські відділи

Ворожі летуни налітали на відкритті міста Райнсько-вестфальського району, на Гановер, Берлін, тричі на місто німецького малярства, різьбарства й музики — Мюнхен, на зовнішні округи Відня а крім того на мадярську столицю Будапешт і на Румунію коло Плоєшті. Підчас тих налетів ворогові пропало 185 летунських машин.

Для боротьби зблизька з ворожими літаками, які за дня налітають на Німеччину, створено нові охоронні летунські відділи. Вони складаються з тих старшин і летунів, які внаслідок ворожого летунського терору все втратили. Нові формації називаються „Ударні відділи". Вони вже діють і підчас одного летунського бою знищили на близьку віддаль 30 ворожих бомбовиків. Іншим разом нові летунські відділи впродовж одного дня знищили 57 ворожих бомбовиків. Летуни з „Ударних відділів не тільки налітають з зблизька і обстрілюють ворожі машини, але вони також нераз зударяються з ворожими літаками, щоб їх знищити.

(Докінчення на 2-ій стор.)

Словацький міністр у Кракові

Ген. губернатор д-р Франк гостив словацького гостя мін. пропаганди, Тіда Ґашпара, що відвідав був минулого тижня Краків. В розмовах зо словацьким гостем узяли участь члени уряду Ген. Губернії і націонал-соціялістичної партії. В тих розмовах чимало уваги присвячено спільній боротьбі всієї Европи проти большевизму.

Кінець з Корнійчуком

Відомий комуністичний письменник Корнійчук досі втішався ласкою Сталіна. Не так ще давно він став одним зі заступників комісара зак. справ Молотова. Опісля він перейняв становище комісара закордонних справ Української Совєтської Республіки. Тепер його вже „звільнили" з того становища і зробили керманичем „мистецьких справ". На його місце прийшов старий большевик, жид Мануїльський, який в 1921 р підписував Риський мир з поляками. Можливо, що незабаром Корнійчука поставлять „під стєнку" як „ворога народу" і „фашиста!" В большевиків усе можливе!

Далі хоче бути президентом

Рузвелт написав лист до управи демократичної партії, якої членом він є, що буде четвертий раз кандидувати на президента Злучених Держав. Його суперником з републіканської партії є губернатор стейту Ню. Йорк, Девей. Він заявив, що коли б його вибрали, загранична політика Злучених Держав залишиться без змін. Виходить, що Девей також хоче воювати.

Де Ґоль у Рузвелта

Голова французького комітету в Альжирі ген. де Ґоль їздив до Рузвелта просити його, щоб він визнав згаданий комітет законним французьким урядом. Рузвелт на те не годився, але заявив, що признає йому право під проводом американського генерала Айзенгавера, що командує інвазійними військами у Франції, організувати цивільну французьку управу.

АНГЛІЙЦІ ВТРАТИЛИ ВІД ПОЧАТКУ ІНВАЗІЇ 150.000 ВОЯКІВ

Від початку інвазії до половини липня втратили англійці в Нормандії понад 150.000 вояків убитими, раненими та полоненими. Крім цього німецькі війська знищили з 3.000 висадних повзів — 1.000, ще заки вони прибули на побережжя, як також 1.500 повзів у дотеперішних боях на суходолі. Тільки в часі від 26. червня до 5. липня втратили англійці 489 повзів, які німецькі війська знищили або здобули.

„Ф 1" ТАКОЖ НА ІНВАЗІЙНОМУ ФРОНТІ

Лондонська преса з тривогою повідомила, що німецька зброя „Ф 1" появляється вже також і над інвазійним мостовим причілком.

Треба витривати!

Нелегко мирному населенню в часі тотальної війни, але тяжче, багато тяжче тим, що на фронті зі зброєю в руках обороняють край перед ворогом, що терплять рани, що вмирають у завзятих і важких змаганнях. І не скаржаться вони, не нарікають. Усе переносять, усе витримують. Не для себе, а для інших, для батьківщини.

Нам буває тяжко. Але згадаймо, що є багато-багато людей, яким значно тяжче ніж нам. Скільки таких, які мусіли покинути господарство, хату, найнеобхідніші речі, які тепер не мають даху над головою і тиняються по чужих закутках, нераз у голоді й холоді?

Нам тяжко. Але подумайте, як тяжко норманцям у Півн. Франції, італійцям, чи нашим людям у прифронтовій смузі, де села, містечка й міста, господарства й фабрики, школи, церкви, — все лежить у грузі, зруйноване, знищене.

Нам, кажете, тяжко. Але скажіть, кому взагалі в часі війни легко?

Наш гетьман Іван Мазепа склав пісню: „Ой біда, біда чайці небозі, що вивела чаєнят при битій дорозі". Це значить: біда тому народові, якого край лежить „при дорозі", де часті війни. Ця пісня нам каже ще, що війни в давніших часах так само були тяжкі для мирного населення, хоча тоді не було такого страшного воєнного знаряддя, такої пекольної зброї, як сьогодні.

З історії знаємо, що переживали наші люди, коли, бувало, насували на нашу землю татарські орди. Таксамо горіли тоді села й все народне майно в них. Таксамо ґинули мирні люди. Таксамо залишалися вони без даху над головою, без хліба. Та ще тисячами брали їх у неволю. А що терпіли міста в часі облоги! Мешканці їх гинули масово, у страшних муках, вмирали від голоду та спраги, у вогні, чи від ворожих шаблюк. Важкі дні переживали й ті, яким удавалося втікти від ворога на багна, у печери чи в ліси, де вони годувалися зіллям та корінцями рослин.

Але міста й села існують досі, а в них існує населення. Значить, люди все перетерпіли, витримали всі удари лихої долі, витривали й врятувалися та й відбудували свої хати, свої села й міста. А з ними врятувалася наша країна, наш народ. А що було б з нашою українською землею та з нашим народом, як би люди не витримали давніх

Східний фронт

ОГЛЯД ПОДІЙ — (Докінчення із стор. 1-ої)

Завзяті бої на Сході

Головні бої на східному фронті далі йшли в його середній частині. Під кінець тижня большевики були почали наступати також і в південній частині східного фронту, а саме коло Луцька та Тернополя, але ввесь їх натиск і далі звертався проти середньої частини німецького фронту. Використовуючи свій дотеперішний пролім коло Вітебська, який дозволив їм після завзятих боїв та високих втрат зайняти Бобруйськ, Слуцьк, Мінськ а опісля Барановичі й Ліду, совєтські війська перейшли до наступів у просторі важної залізничої лінії Псков, Динабург—Вильно й Динабург—Ковно, в напрямі Вильна а з Баранович у напрямі Волковиська. В першому просторі прийшло до завзятих боїв коло Опочки між Псковом і Динабургом. Німецькі війська, обороняючи доступ до балтійських країв, відбивають ворожі наступи. Таксамо проходять завзяті бої коло Полоцька та Динабурга, де німецькі війська також зупиняють ворожі атаки.

Після зосередження великих сил у просторі Вильна, німецький провід переніс осередок своєї оборони на північ від Вильна. Залишаючи у Вильні, окруженому з трьох боків, відповідну військову залогу, німецький провід призначив їй ролю хвильолому, тобто вона мала по змозі якнайдовше зупиняти ворожий напір. Згодом, коли большевики вже окружили Вильно німецька залога, виконавши своє завдання пробилася до німецьких військ на захід від міста. Пробиваючися на південний захід від Вильна деякі большевицькі відділи дійшли до Оліти над Німаном у віддалі 70 км. від Східної Пруссії. В просторі Баранович, де німецькі війська зайняли нові становища на захід від ріки Щари, большевики зайняли Слонім. Вирівнюючи фронт на півдні німецькі війська без ворожого натиску залишили місто Пінськ, стягаючи таким чином поважні сили з поліських болот. Під кінець мин. тижня боєвий фронт проходив на північ від Вильна, поблизу східних дільниць Гродна й над Німаном, де зросли німецькі протиатаки.

На південній частині східного фронту

На південь від Полісся аж до Чорного моря було довший час розмірно спокійно. Коло Луцька німецькі війська згідно з пляном відсунулися дещо на захід. Німецькі та мадярські війська відбили большевицькі атаки в околиці Коломиї. Останньо почалися більші совєтські наступи також в просторі Луцька й Тернополя. Коли перші атаки кількох совєтських дивізій заломилися, большевики притягнули нові значні сили. Тому треба сподіватися там довших і завзятіших боїв.

Успішна оборона Фінляндії

Найдальше на північ висунена частина східного фронту у Фінляндії успішно боронится. Большевики наступають на Фінляндію трьома клинами: 1) на карельській вузині на захід від озера Ладога, 2) на вузині Маазельке на північ від оз Ладоги і 3) на північний схід від Ладоги коло Пiткарента, Ляймолян і Суоєрві. Після захоплення Виборга-Віїпурі большевики змагаються за перехід ріки й озера Вуоксен, але фіни відбивають ворожі атаки. Таксамо успішно бороняться вони й на інших частинах фронту. Провід німецьких військ на далекій півночі в Ляпляндії обняв ген. Рендуліч. Досі ними командував відомий герой з-під Нарвіку ген. Дітль, що трагічно згинув у летунській катастрофі.

На Далекому Сході

На Тихому океані американці зайняли столицю острову Сайпан — Ґараґан. Досі вони були зайняли важне летовище Асліто. Японські війська бороняться в північній частині Сайпану. За свої успіхи на Сайпані американці заплатили втратою понад 15.000 людей, численних кораблів і багатьох літаків. Одночасно американські літаки та воєнні кораблі бомбардують та обстрілюють острови Бонін а зокрема Сірчаний острів і Чічі-Іма.

В Китаю японські війська продовжують боротьбу проти системи американських летовищ у провінції Гунан, здовж залізниці Кантон—Ганкав, у провінції Квантун і Квансі. Віджили також бої в Бірмі. Після того як пройшла дощева пора, американські та чункінсько-китайські війська пробились до Бірми, де злучилися з давними аліянтськими десантами. Через те прийшло до боїв у південній Бірмі коло Мiїткіно, Камайн і Моґавн.

Число летунських бомб зростає

БЕРЛІН. — У зв'язку з повідомленнями з англійського джерела, які подають, що німецька зброя „Ф 1" мала б тепер налітати з іншого напрямку, військовий речник німецького уряду заявив, що площі старту цієї зброї лежать тепер далеко глибше в краю. Використовуючи технічні можливості, що їх дає зброя „Ф 1", це пересунення вдалося перевести без труднощів. Нове положення корисніше тим, що німці розпоряджають тепер більшою і ширшою офензивною базою, та що можливості маскування і охорони перед англо-американськими бомбовими атаками значно більші, ніж це було спочатку, коли споруди лежали недалеко побережжя. Досвіди, які зібрано від того часу, відколи вперше кинено в акцію зброю „Ф 1", заявив дальше речник, довели вже до того, що тепер побільшено число вистрілів та створено можливості ще краще, ніж досі, обрахувати лінію лету, не зважаючи на більшу віддаль

Треба витривати!

(Докінчення із стор. 1-ої)

лихоліть, часів війни й руїни? Не було б ні українського народу ні України. Таксамо не було б і інших народів, якби їхні прапрадіди не витримали всіх ударів лихої долі.

Таксамо й надалі не було б нашого народу, якби ми не витримали. не потрапили урятуватися. Тому-то нашим великим завданням є сьогодні:

— Витривати! Витривати до кінця.

„Хто перетерпить до кінця, той спасеться", — сказано в Святому Письмі, а в другому місці говориться: „По вірі вашій буде вам".

То ж, щоб самим урятуватися і щоб не загинув наш народ, мусимо мужньо все витримати. І вірити, що після війни прийде нове ліпше життя, що після бурі настане тиха, ясна погода, після мук і страждань — радість і щастя. А покищо мусимо постійно пам'ятати, що тепер за краще майбутнє воюють не самі війська, а все населення, себто: кожний повинен щось робити для війни, кожний повинен нести воєнні тягари й жертви. Війни тепер ведуть не самі війська, але цілі народи, значить усі поодинокі люди. Звичайно, кожний на свойому місці: одні з рушницею в руках, другі — при плузі, інші — при станку чи машині. Всі сьогодні мусять однаково терпіти й напружувати сили, щоб народ не загинув. Хто хоче ввійти в нове, ліпше життя, той мусить і віддати все, що може, щоб це нове життя прийшло.

Це ж зрозуміла річ! Хочемо ж будувати нове життя для самих себе. воюємо за нього, несемо жертви. Бо інакше й бути не може. Хіба, коли ми хочемо мати нозу хату, не стараємося витримати всякі обмеження, не терпимо іноді від браку найпотрібніших речей? А все для нового життя. Для самих себе.

Таксамо мусимо витривати в цій війні, мужньо змагаючись з усіма недостачами й труднощами війни, бо хочемо дождатись кращої долі для своєї батьківщини. а в ній, — зрозуміло і для себе особисто.

В. О-ський.

† Посмертні згадки

Семен В. Любарський, відомий церковно-національний діяч, письменник і педагог. к. посол до польського сойму, останньо член Холмсько-Підляської Духовної Консисторії, помер 9. липня ц. р. в селі Скригичині на Грубешівщині на 66 році життя.

В наступному числі нашого часопису присвятимо більше місця пам'яті цього заслуженого діяча Холмщини і Підляшшя.

Ляшенко Ярослава з Зубрицьких, управителька української народної школи у Сагрині, Грубешівського повіту, уродж. 1902 р. в Поморянах. Зборівського пов. померла ненадійно 10. березня 1944 р. разом зі своєю 5 і пів-річною донькою Серафимою, у Сагрині.

В четвер, 29. червня ц. р., в селі Дубровиці біля Курилівки, Білгорайського повіту, померли ненадійною смертю 24 українці, між ними старший священик о. **Добрянський** та старці, жінки і діти.

Вічна Ім пам'ять.

ЗАКЛИК

Урядово подають до відома:

Молоді українці в віці 15—20 років можуть зголошуватися, як помічники протилетунської оборони в рядах Юнаків SS до Німеччини. Докладніше можна про це довідатися з поданого тут заклику.

Молодь Холмського та Грубешівського повіту зголошується в мельдунковім бюрі повітового старостава або в українських війтів дотичної громади. Інші повіти будуть своєчасно покликані.

Український юначе! Тебе закликає европейська молодь до співпраці для нової Европи. **Допомагай як помічник протилітунської оборони в рядах Юнаків SS.**

Помічники протилітунської оборони — це юнаки в віці 15—20 років, що допомагають при протилетунській артилерії в усіх загрожених налетами країнах Европи.

Ти борешся за свободу своєї Батьківщини в Европі, єдність, свободу і справедливість.

Допомагай у боротьбі з відвічним ворогом свого народу —большевизмом! Стань до змагань з молоддю Европи.

Ти є: Передовик української молоді.

Ти вивчаєш: Европу, її мови, її культуру. По двох роках виконування цієї воєнної служби стоятимуть перед тобою відкритими всі дороги, щоб далі вишколюватися у своєму званні у найкращих закладах Европи.

Ти залишаєшся: разом із своїми товаришами, з якими вчитимешся далі під рукою українських вчителів. Ти не будеш сам, але у тісно з'єднаній спільноті тієї самої крови і тих самих ідеалів.

Ти матимеш: підчас воєнної служби запевнену повну національну релігійну й матеріяльну опіку. Твої рідні будуть у постійному зв'язку з тобою. Ти дістанеш відпустку і твої рідні можуть тебе відвідувати.

Ти користатимеш: з того самого відношення до тебе, з того самого прохарчування, приміщення, одягу і платні, що й німецька молодь у воєнній службі.

Твою працю якслід оцінять.

Коли ти виявишся здатним, дістанеш „Свідоцтво воєнної вислуги европейської молоді" в 4-ох ступенях.

Признання 1-го ступеня дає право на безплатний званевий вишкіл, згідно з вибором.

Признання 2-го ступеня дає право на вільний вибір звання і на спрямування до відповідного закладу навчання.

Зголосися негайно! Не барися. вичікування — це зрада майбутнього Твоєї Батьківщини.

Приведи з собою своїх товаришів!

Поміркуй — найкращі приходять завжди перші!

Представник У. Ц. К. в Люблині
Л. Голейко
Голова У. Д. К. в Холмі
кап.-лейт. **С. Шрамченко**
Голова У. Д. К. в Грубешеві
Т. Гарасимюк

Голова Військової Управи
полк. в. р. **Альфред Бізанц**
Керманич Військової Канцелярії
сотник **Осип Навроцький**
Провідник Відділу Молоді
проф. **Зенон Зелений**

Праця Українського Видавництва в 1943 році

„Українське Видавництво", єдина наша видавнича установа в Генеральній Губернії. Спілка з обмеженою порукою у Кракові, відбула в понеділок, 17. ц. м., свої чергові річні Загальні Збори.

1943 рік — це четвертий рік праці Українського Видавництва. Засноване 27. грудня 1939 р.. заходом проф. д-ра Вол. Кубійовича. д-ра Є. Ю. Пеленського й кількох інших громадян, розпочало негайно свою діяльність. Уже з датою 6. січня 1940 р. появилося накладом Видавництва перше число часопису „Краківські Вісті". Видавництво подбало також про окремі журнали для дітей. молоді, інтеліґенції, щоб заповнити хоч найважніші прогалини в українському видавничому русі, витворені теперішньою війною. Одночасно з періодичними виданнями розпочало Видавництво і книжкову продукцію, випускаючи на книгарський ринок у першу чергу шкільні підручники і далі всі роди красної літератури, а також молитовники ,карти. картки, ноти, портрети, тощо, щоб задовольнити по змозі всі ті вимоги. що їх приносили з собою нові часи й обставини, та заспокоїти той великий голод на український часопис і книжку, що заіснував у воєнних роках і на українських землях і на еміграції.

В минулому році, як і в 1942-ому праця Видавництва йшла в двох осередках: у Кракові, де є його централя, та у Львові, де працювала львівська станиця, що могла друкувати українські книжки й журнали в 11-ох друкарнях, і тому випустила на ринок значно більше українських публікацій, як Краків, що мав до свого розпорядження тільки дві друкарні. Загально в 1943 р. появилось накладом Видавництва 104 назви видань. з того у Львові 77, у Кракові 27 (сюди не вчислені шкільні друки. картки ітд.).

Крім книжкової продукції, заходом Українського Видавництва появлялися в мин. році часописи: „Краківські Вісті" — щоденник (тираж 18—24.000). „Крак. Вісті" — тижневик (20—26.000), „Холмська Земля" тижневик (2—4.000) і журнали-місячники: „Наші Дні" (18.000), „Дорога" (15.000), „Малі Друзі" (25—40.000) та „Вечірня Година" (10—15.000). Під фірмою Видавництва, але чужими накладами виходили в мин. році: місячник „Студентський Прапор", 3-місячник „Богословія". книжки вид. спілки „Бистриця" у Кракові, „Студіону" у Львові та холмсько-підляської консисторії в Холмі. З уваги на зайняття частини Галичини большевиками та на поштові обмеження і труднощі в незайнятих повітах краю число передплатників і читачів періодичних видань зменшилось дуже помітно (деякі періодики стратили в останніх місяцях до 75% абонентів), зате ступнево зачинає зростати число передплатників із Німеччини. Таксамо зменшилось і число відборців книжок, тому Видавництво переставляє тепер книжкову продукцію більше для потреб українського робітництва, розсіяного масово в цілій Німеччині та в зайнятих нею інших державах, а також для потреб українських вояків і юнаків-SS.

В цьому короткому огляді праці „У. В." годиться ще згадати, що загальний його оборот у 1943 р. перейшов цифру 5.000.000 зол. З того оборот книжками приніс майже 4 міліони, оборот часописами — понад півтора міліона зол. Увесь чистий дохід призначує Видавництво щорічно, згідно з своїм статутом, вповні на загальні українські культурні цілі. Усіх зайнятих у Видавництві працівників (умових і фізичних) було в звітовому році к. 130. **(І. Н.)**

Людина і мистецтво

Самодіяльні мистці

Перед десятком літ побував я деякий час у с. Настасові, тернопільської округи, малюючи тамошню церкву. Коли один із моїх помічників виїхав на мистецькі студії, я мусів прийняти до праці когось із місцевих людей, щоб на означений речинець скінчити цілу роботу.

Мені поручили тамошнього селянина Ониська Зазуляка, який мав у селі славу найкращого маляря, Заки прийняв я його до помочі, казав йому предложити свої власні праці. На моє бажання він приніс дві листівки з часів першої світової війни. Зазуляк був тоді на італійському фронті, а його дружина — виселена з Поділля. перебувала в таборі в Ґмінді. Щоб зробити своїй жінці приємну несподіванку, він нарисував на одній листівці їх власну хату з господарськими будинками, а на другій муровану церкву в їх рідному селі. Оба рисунки були виконані дуже справно й дбайливо та зраджували не тільки хист, але також непересічну малярську пам'ять їх автора. Коли усвідомимо собі, що Зазуляк був тоді на чужині, віддалений на 2.000 км від рідного краю і не мав зі собою ніяких світлин зі свого села, а рисував усе з пам'яті, щойно тоді зрозуміємо як слід цілу вартість тих рисуночків. Очевидно, я прийняв його — на основі цих вдатних мистецьких спроб — до роботи, з якої він вив'язувався все як найкраще. Згодом я зробив із ним ще одну спробу: доручив йому нарисувати дерев'яну церкву, яка стояла колись (ще за його хлоп'ячих літ) на місці теперішньої мурованої. Внедовзі він виконав і цей рисунок, я давав його відтак до провірювання місцевим селянам і ці ствердили, що справді так виглядала їх колишня церква.

Це один із численних прикладів, яких можна б навести багато. Український народ виїмково талановитий, виявив свій хист без виїмку у всіх ділянках. Поминаю вже широке поле народного мистецтва (про що було мова у попередніх статтях), народна творчість виявилася також помітно в ділянці співу, музики, театру, малярства й різьби. І скільки то одиниць, які вийшли з-під сільської стріхи, звертали на себе увагу своїм талантом і завдяки допомозі людей доброї волі вчилися в мистецьких школах та ставали згодом славними артистами? До них належали між іншими наші заслужені мистці: Олекса Новаківський і Фотій Красицький (онук Т. Шевченка, автор відомої картини „Гість із Запоріжжя"). Те саме можна сказати й про неодного з наших співаків та музиків.

Отже, щоб не марнувалися такі вартісні одиниці, наділені від природи мистецьким хистом, Відділ Культурної Праці Українського Центрального Комітету розвинув і в цьому напрямі широко задуману акцію. За його почином повстав Інститут Народної Творчости, який

поклав собі за завдання шляхом конкурсів підносити рівень наших аматорських театрів, селянських хорів і оркестр, а також виловлювати найвартісніші одиниці, які при матеріяльній допомозі можуть здобути вищу фахову освіту й позначитися на полі мистецтва в нас. Таку саму акцію поведено й в ділянці малярства. Для тих, що не могли мешкати у Львові, щоб там на місці вчитися якийсь час під проводом фахових сил, створено курси позаочного навчання, де дорогою листування вони діставали поради й вказівки. В останьому році покликувано найспосібніших з-поміж них до Львова й вони вчилися там уже безпосередньо під проводом нашого мистця з Харкова Михайла Єршова.

До якої міри потрібна оця акція, це найкраще виявила вистава праць учнів Єршова, устроєна в залях Інституту Народньої Творчости в листопаді й грудні 1943 р. Мистець Єршов діставав до навчання ще сирий матеріял, учнів, які звичайно не вміли ще як слід рисувати й зобов'язувався впродовж трьох місяців (так довго тривав курс) навчити їх настільки рисунків і малярства, щоб вони могли опісля самостійно працювати, головним чином у ділянці театральної декорації. Успіх його педагогічної праці був наскрізь винятковий. Гурток селянських хлопців присвоював собі розмірно дуже легко правила рисунку, а відтак малярства, здобувався на чимраз більше самостійні спроби, аж врешті всі вони під кінець курсу навчилися поправно малювати. Всебічне опанування рисунку не є легке, навіть ті мистці, які вчаться малярства у високих школах-академіях, присвячують на саму науку рисунку довший час (звичайно 2 роки), отже коли хтось з аматорів зуміє впродовж такого короткого часу опанувати не тільки рисунок, але ще й вправно володіти кистю, тоді слід і до вчителя й до його учеників віднестися з повною повагою. До вчителя — за його виїмково успішну працю, а до учеників за їх хист. Ці юнаки добували як найбільше зусиль, щоб підтягнутися під вимоги свого учителя-мистця, який не жалів ні труду, ні свого досвіду і дав їм тривкі основи до їх дальшої самостійної праці. А така праця дасть їм не тільки вдоволення, але й певний грошевий заробіток. Звичайно, наука театрального малярства — це ще не повна мистецька освіта, а тільки одна ділянка студій, але кожний, хто пройшов основно хочби цю одну ділянку, зможе при дальшій посиленій праці над собою опанувати також і інші роди малярства.

Із наведеного прикладу бачимо наглядно, скільки талантів можна викрити в нас і повести їх на властивий шлях. Коли б не доцільна акція Інституту Народньої Творчости — всі ці хлопці — ученики школи М. Єршова, змарнувалися б, в найкращому разі вони стали б самоуками, витрачували б дуже багато сил, а все ж таки не довели б ніколи до властивих вислідів у творчій праці.

Тому на майбутнє — родичі талановитих селянських дітей повинні все звертатися за порадою до місцевого священика або учителя, чи варта посилати їх до міста на дальшу спеціяльну науку, а ніколи не марнувати великого дару — Божої іскри. Добрий, інтелігентний учитель спрямує їх уже на властивий шлях.

М. Легор.

Сестра Ірена

ƧƧ ПК. — Смаглява чорнявка найбільше вирізнювалася в гурті своїх подруг, які у червневий вечір стояли біля залізничого вагону поїзду, що за декільканадцять хвилин мав повести їх на сотки кілометрів далеко від їх родинного міста.

Сестра Ірена, як її тут усі називають, стояла зі своєю матер'ю, яка втирала сльози, що, здавалося, так непрохано тиснулися до очей. Воно може й не диво. Ірена — це ж одиначка в неї: не було ще ні одного дня, щоб вона колинебудь з нею розлучилася. А ось щойно тепер від'їзджає її зірка так далеко, до вишкільного табору для майбутніх сестер-жалібниць, які призначені для галицької дивізії.

— Не розумію, чого це ти плачеш... — дивувалася Ірена, яка ніяк не могла зрозуміти, чому саме тепер, коли їй так весело на серці, сльозами прощає її мати. Вона ж добре знала, що Ірена вже з того часу, як проголосили набір до Стрілецької Дивізії Галичина, одна з перших зголосилася. Та що ж, не прийняли її. „До дивізії можуть іти тільки самі чоловіки" — сказали їй тоді.

Оставши вдома Ірена взялася за книжку і здала один з іспитів у медичному інституті, підготовляючись до свого улюбленого звання лікаря.

— Як лікар можу дуже багато корисного для мого народу принести, — говорила вона завсіди до своїх подруг.

Правда, прийшли події, що не дозволили Ірені так швидко здійснити її мрії, та одночасно сталося щось, що мало свій вплив на дальшу життєву дорогу. Проголосили набір до сестер-жалібниць, які призначені особливо для галицьких добровольців.

— Таки я діждалася того, що буду мати змогу боротися з нашими стрільцями проти наших ворогів — говорила вона тоді до своїх рідних і подруг. — Бо ж, скажіть самі, чи не так само важлива стійка вояка на фронті і сестри-жалібниці на перев'язочному пункті, чи у лікарні? Одні і другі борються за те саме, за краще Завтра народу, за ясне майбутнє наших родин. Вояк — крісом, гарматою, сестра-жалібниця своєю дбайливістю, любов'ю, жіночою запопадливістю та гарним, ласкавим словом, що ділає на ранених може й більше, як лікарські знаряддя та ліки.

Слова Ірени переконали не одну з її подруг, які зголосилися в ряди сестер-жалібниць.

— Відважна наша Іренка — говорили вони — справжня сестра-жалібниця. І від цього часу ніхто не називав її інакше як сестра Ірена". Стоїть тепер вона зі своєю матер'ю біля вагону, ожидаючи від'їзду до вишкільного табору, куди їде вона зі своїми тридцять кількома подругами. Правда, ця і ота щось посумніли. Та Ірена має для них уже слова розради.

— І ти, Марійко, не соромишся твоїх сліз? От з тебе вояк! Ні, залишайся таки тут і держися маминої спідниці, нам таких сестер не треба.

Марійка в ту ж мить усміхається.

— Не гнівайся, Ірено, це так щось само прийшло...

Або ось біжить Ірена до одної подруги, яка щось надто довго обіймає маленьку свою сестру.

— Досить, Леська, тих сентиментів! За хвилину від'їжджає поїзд. Ходи до вагону. А то ось розчулилася ,немов плаксива баба. А може не хочеш з нами від'їжджати? Обійдеться...

І Леся вже у вагоні. Слова сестри Ірени діють швидко і вливають у серце відвагу, ба, навіть радість.

— Щасливі будуть ранені чи хворі стрільці, коли біля їх ліжка буде сидіти сестра Ірена — шепочуть уста її подруг.

— Мусимо бути такі, як вона — постановляють дівочі серця. — Хіба ж ми гірші від неї?

Свист льокомотиви перериває всі розмови що їх ще вели коло вагону поїзду дівчата зі своїми знайомими, рідними, батьками.

— Прощайте, прощайте! До побачення! — кличе вже через вікно Ірена, вимахуючи рукою.

— До побачення! — несеться з уст її подруг, які товпляться коло вікон, щоб ще раз поглянути на тих, які тут залишаються.

Поїзд рушив. Спровола, набираючи віддиху і сили до далекої подорожі, просуваються колеса поїзду вперед. Тільки через вікна переділів несуться звуки рідної пісні та миготять білі хусточки українських сестер-жалібниць, що ними пересилають вони привіт.

Сестра Ірена довго вдивляється у далечінь, що ось простяглася перед нею. Далекий і таємний простягся шлях. Шлях української сестри-жалібниці, яка залишила поза собою все, що було для неї може найдорожче ,може найкраще і найприємніше, щоб стати поруч стрільця галицької дивізії в його змаганнях за краще Завтра рідного народу.

ƧƧ-Воєнний звітодавець
Степан Конрад,

Українська делегація в Губернатора Галичини

В суботу 8. ц. м. святкував губернатор Галичини д-р Вехтер свої уродини. З цієї нагоди явилась у нього делегація українського громадянства, у склад якої входили представники УЦК, представник української кооперації, представник Військової Управи, голова УК на Львів-місто та представник львівської української преси. Бажання складали Губернаторові: інж. Ю. Павликовський, інж. А. Палій та ред. М. Демкович-Добрянський. Губернатор д-р Вехтер подякував щирими словами за бажання та за співпрацю українського населення в розбудові господарсько-економічного та культурного життя Галичини.

Від -го 24 до 30-го липня затемнення обов'язує від год. 9.10 веч. до 4.15 рано

О. ГОРИЦВІТ

Свідоцтва Катерини

— Слухай, Семку! А добре там вивідай! Хлопчисько дурний, а нам дідьки не треба за невістку. За нього піде дівка і не така. Як буде старий мало давати, то треба буде то розбити!

— Вже ти мене не вчи!! — Я ліпше знаю!

— А вступи до Прокопа Тачки. Обидва підіть. Прокіп знає заговорити!

— Та вже ж, що сам не піду!

— Але не сидіть довго, щоб дівка не хвалилась! Як не теє, та й додому!...

Отак ще на містку наказувала Оришка свого чоловіка Семка. Говорили люди, що їх Грицько вподобав собі Борищукову Катерину та й женитися хотів. А це вам багач, а багачі лиш за багатством. Нехай буде дівка, як пеньок, коб лише багата.

Тай подибав Семко у село. Вступив до Прокопа й оба загородами пішли до старого Борищука. У хаті вже світилося. Старий читав якусь газетку при столі, стара пряла кужіль під печею, а дочка виймала хліб з печі. Зараз і вийшла кудись. Поздоровкались усі Божим словом, привітались, та й сіли наші гості на лаву. Поговорили про деякі новинки з села, пожартували трошки, та й приступив Семко до речі і каже до старого Борищука:

— Слухайте Николаю! Там во, мій Гриць до вашої Катерини то теє...

— К-хе! Т-га! Якщо молоді, то й ми старі згода! — відказує Борищук.

— А як там ви, Николаю, своїй дочці міркуєте? Семко хотіли б знати! — питає Прокіп з-боку.

— Т-га! Моя Катерина буде мати, але що Грицькові даєте? — питає Борищук.

— Ну, мій однак! Богу дякувати мене люди знають! — підсміхнувся Семко гордовито.

— Та й мене знають! Ось вам зараз усе виложу на стіл, що моя Катерина бере з собою! — каже Борищук. Сягнув рукою у столову шуфляду та почав нишпорити у паперах.

Семко з Прокопом аж шиї понатягали, такі були цікаві, скільки грошей виложить Борищук на стіл. А Борищук виймив жмут паперів, по одному давав Семкові у руки і каже: „Читайте!"

Взяв Семко один папір, прочитав і каже: „Та це якесь свідоцтво!"

— Так! — відказує Борищук — це свідоцтво VII кляси! Моя Катерина ходила у селі до школи та ще потім бігала до міста і скінчила сім кляс. Бо нині без науки не годен жити на світі. Школа — то гроші!

— Та воно правда, але що тото значить? — каже Семко.

— Ану читайте друге! — каже Борищук, подаючи другий папір.

„Посвідчається, що Катерина Борищук взяла участь у повітових змаганнях Самоосвітних Гуртків.

— Так, моя дочка належить до читальні, цікава до книжки, до науки, тому всі й там шанують. — Та читайте далі, третій папір.

„Посвідчається, що Катерина Борищук скінчила курс крою і шиття"... — прочитав Семко.

— Так! Моя Катерина знає крій і шиття. Це теж гроші. Ану шукайте у селі дівчини, щоб сама собі скроїла й вшила! Багато їх? А це вам третє свідоцтво, читайте!! — каже Борищук, подаючи третій папір.

„Посвідчається, що Катерина Борищук відбула місячний трикотарський курс..." — читав Семко.

— А то що таке? — питає Прокіп.

Всміхнувся Борищук, і каже:

— Це з волічки навчилася моя Катерина виробляти шапки, рукавиці, светери, шалі, та все інше, за

КООПЕРАЦІЯ НА СЛУЖБІ НАРОДУ

З приводу 40-літнього ювілею Ревізійного Союзу українських Кооператив.

Дня 29. червня ц. р. у Львові, як ми про це вже згадували, відбулося велике свято з нагоди 40-літнього ювілею Ревізійного Союзу Українських Кооператив. З цієї нагоди хочемо сказати кілька слів про кооперацію взагалі, а про працю української кооперації і Ревізійного Союзу Українських Кооператив зокрема.

КООПЕРАЦІЯ І КООПЕРАТИВА.

Багато наших громадян, навіть свідоміших, часто не розрізняє поняття „кооперація" і „кооператива" і в розмові поняття ці мішає. Тому на вступі хочемо подати значення тих слів, а саме:

Кооперація — це суспільно-господарський рух, якого завдання шляхом зорганізування різного роду підприємств викликати в народі (у вужчому розумінні — у своїх членів) почуття єдности, солідарности, взаємо-допомоги та привчити його до позитивно-творчої праці в кожній ділянці, зокрема на господарському відтинку.

Кооператива знову ж — це господарсько-торговельне, або промислове підприємство неозначеного числа членів, які з доброї волі об'єдналися для означеної господарської мети.

В розумінні закону про кооперативи, за кооперативу вважається об'єднання необмеженого числа осіб з мінливим капіталом і особовим складом, що має за мету підносити заробіток чи господарство членів веденням спільного підприємства.

Служачи отим господарським завданням, може (і повинна) кооператива мати також за мету підносити культурний рівень своїх членів.

Отже кооперація, тобто кооперативний рух, є одним із способів, що дає можливість, за посередництвом різного виду кооператив, поліпшити життя незаможних верств суспільности, та знайти розв'язку одного з найважливіших сьогодні питань, а саме сучасного економічно-господарського ладу.

НАРОДИНИ КООПЕРАЦІЇ.

Кооперативний рух народжується в першій половині XIX ст. в західній Европі, а точніше в Англії, як реакція проти визиску ремісників і робітників великим промислом і купцями.

До предтеч кооперативного руху зачисляємо Роберта Овена, Біліяма Кінга, Шарль Фурє та інших передових людей зах. Европи в тому часі. Першу зразкову споживчу кооперативу заснували в містечку Рочдель у 1844 р., то є рівно 100 літ тому. Кооператива мала назву: „Товариство чесних піонірів з Рочдель".

„РОЧДЕЛЬСЬКІ ЗАСАДИ".

Рочдельські піоніри поставили собі за мету оснувати крамницю споживчих товарів, закуповувати або будувати доми для своїх членів, закладати різні виробництва, з метою дати працю членам, набувати або винаймати грунти, де найшли б працю безробітні члени і виховувати членів на морально-здорових громадян.

Щоб намічену мету осягнути і щоб не допустити товариства до упадку, рочдельські піоніри визначили в своїй праці придержуватися певних правил, які відтак лягли в основу цілої кооперативної системи. Це є тих сім славних т. зв. **„рочдельських засад"**, а саме:

1. Всі члени мають мати на зборах тільки по одному голосові, незалежно від вплачених паїв.
2. Членом кооперативи може бути кожна чесна людина.
3. Кооператива мусить збирати власний капітал у формі паїв (уділів), але від паїв можна давати членам невисокий процент, щоб в них не будити жадоби визиску.
4. Дохід кооперативи іде частинно на створення власного неподільного майна кооперативи т. зв. „запасний фонд" частинно на освіту членів, а решта звертається членам пропорційно до пороблених у кооперативі закупів.
5. Кооператива не буде вести ані партійно-політичної, ані віроісповідної діяльности, щоб не робити між членами роздорів.
6. Товар має бути в кооперативі найліпшої якости, а продавати його треба лише за готівку.
7. Кооператива має дбати не лише про піднесення господарства своїх членів, але також і про освіту й культуру та виховання членів.

Завдяки цим твердим основам кооперативний рух у скорому часі розрісся до великої сили і то не лише в Европі, але в цілому світі. Нема нині краю, де кооперація не сповняла своєї важливої служби для народу.

Андрій Начор.

Перша фронтова сільсько-господарська вистава

9. 7. ц. р. відбулося в с. Черняві к. Станиславова відкриття І. фронтової сільсько-господарської вистави, що її влаштував Відділ Прохарчування і Хліборобства окружного старости в Станиславові при тісній співпраці місцевого „Сільського Господаря", „Хліборобського Вишколу Молоді" і Українського Окружного Комітету. Виставу влаштовано під гаслом збільшення продукції і підвищення заготівлі, щоб таким способом причинитися до осягнення перемоги.

Побіч чисто практичного значення — на живих прикладах вказати селянинові-хліборобові, як треба раціонально та економічно вести своє хочби й мале господарство за найновішими методами та здобутками хліборобської науки — вистава в Черняві має і символічне значення, вона вказує, що меч і плуг об'єдналися в нашому краю в одне, вона свідчить, що лиш при тісній співпраці вояка на фронті й хлібороба в запіллі можна осягнути спільну перемогу.

На гарно прибраній виставовій площі делегація українського населення хлібом та сіллю привітала окружного старосту й представника німецьких збройних сил, а дівчата в національних строях вручили їм китиці квітів.

До численно зібраних гостей, вояків німецьких і мадярських частин, представників цивільного управління та селян промовив, відкриваючи виставу, окружний староста, д-р Альбрехт, відтак окружний господарський керівник Зірк, а на кінець з промовою до селян звернувся керівник Відділу Прохарчування і Хліборобства при уряді области Галичина д-р Гарайс, який іменем губернатора Галичини вручив відзнаки й грамоти признання представленим до відзначення селянам.

Після того почалися оглядини вистави. Тут показано, на практичних прикладах, як вести раціонально господарку. Отже передусім зразкова гноївня, далі раціональне сушення сіна на кізлах, значення відводнюючих ровів, зразкове плекання сіножатей, боротьба з бур"янами, плекання садів, поборювання польових шкідників, добір і байцування зерна, заквашування паші, компостові купи, значення плодозміну і т. п.

Окремо розташували свої станки рибалки, пасічники, годівельники шовкопрядки, молочарня і сироварня в Черняві. Поруч них показ городовини з окружного досвідного городу, показ розсадників овочевих садів та насінного господарства й осяги конкурсових грядок „Х. В. М." в Черняві.

У загороджених клітках виставлено расові безроги з молодняком, кози, крілики й домашню птицю. Расові корови, бугаї й коні зайняли своє просторе місце на виставі.

Кінні перегони, народні забави, пописи війська й виступи військової оркестри виповнили дальшу програму свята.

В рамах програми роздано теж окремим господарям, що брали участь у виставі нагороди за зразкові осяги в праці. На премії призначено сільсько-господарські знаряддя та машини.

У СПРАВІ СЛУЖБИ БАТЬКІВЩИНІ

За інформаціями Головного Відділу Праці, звільнювати від обов'язку Служби Батьківщині можуть тільки набірні комісії Служби Батьківщині й службові установи в Службі Батьківщині. Тим то внесення про звільнення треба подавати призовній комісії при перегляді. Треба зазначити, що всі внесення учнів у перших роках навчання не мають ніяких виглядів на прихильне полагодження. Звільнення ніколи не є повне, бо після скінченого навчання знову можуть покликати до служби.

що наші люди на ярмарках великі гроші видають. Ну!! Не варта нічого таке свідоцтво?

Семко з Прокопом кивнули головою, а Борищук знову подав свіжий папір.

Семко читав: „Посвідчається, що Катерина Борищук відбула курс „Зелоцентру"...

А Борищук зараз пояснив: „Це на цьому курсі вчилися курсантки лікарських порад, та які лічничі зела збирати, чи то для свого вжитку, чи на продаж. А читайте ще те!

Взяв Семко знову свіжий папір до рук і читає:

„Посвідчається, що Катерина Борищук скінчила „Хліборобський Вишкіл Молоді" з дуже добрим поступом..."

— А це не гроші? — питає Борищук. — Моя Катерина дістала найкраще свідоцтво, бо навчилася плекати найкращу ярину, домашній дріб і худібку. І речі аж на виставу возила, першу нагороду дістала. А читайте ще оце свідоцтво!

— Взяв Семко знову картку паперу, і каже до Прокопа:

„А читайте ви, Прокопе, трохи, бо я вже втомився!"

— Ай, ні, ні! Читайте ви! Я свої окуляри вдома забув! — відказує хитро Прокіп, бо він небожак по правді ні з окулярами, ні без окулярів не вмів читати.

І знову Семко читав: „Потверджується, що Катерина Борищук скінчила „господарський курс"...

— О, там знову вчили варити, пекти, порядок в хаті тримати, чистоту, та інше! — пояснював Борищук. — Це теж щось значить! Бо це вам буває таке капарство по хатах і бруд, що з цього аж хвороби кидаються всілякі. А буває дівка якрожа, а годящої страви не вміє зварити, навіть борщу по-людськи не зварить, що і в горло не полізе. А читайте ще одне свідоцтво!

Семко аж зідхнув від цього читання. Аж чоло йому впріло, наче б копу сочевиці збив, але ще дочитав: „Посвідчається, що Катерина Борищук належить до „Марійського Кружка ім. св. Ольги..."

А Борищук додав: В цьому товаристві моя Катерина скористала багато. Під покровом Божої Матері вона все буде чесною жінкою, гідною, поважною і милою. А це ж найбільший скарб для чоловіка. Це буде вірна жінка і гідна мати діточкам. Така жінка ніколи не сплюгавить родинного гнізда, не буде сваритися, проклинати і творити в хаті пекла, а де жінка добра, побожна, там в хаті мир, любов і згода. Чи ж не так?

Семко з Прокопом лиш очима кліпали. Дуже усе Семкові подобалося. Уже сягнув рукою у кишеню за пляшчиною горілки, щоб запити справу, як Борищук ще додав:

— А вдодаток до цього маєтку, даю це моїй Катерині ниву й корову. Але тепер скажіть мені, Семку, які свідоцтва має ваш Грицько?

— Е!! Хлопцеві не треба! То хлопець — каже Семко.

— Хе, хе, хе! — всміхнувся Борищук. — Як так, то й моїй Катерині такого чоловіка не треба. Бо що з багатства, як життя не буде? Може він підписатися не вміє, курить, п'є, проклинає, несвідомий, темний, то нащо має моїй дитині світ в'язати ціле життя? Шукайте для нього іншої пари, щоб булаподібна до нього!

Семкові і Прокопові якби хто рота зав'язав. Вийшли з хати, як злиті. Такої відправи не сподівалися. Стид на ціле село. А Грицько не міг пережити почвань свого серця, бо таки Катерина дуже припала йому до вподоби. Читати він умів. То зараз таки вступив у члени читальні і записався на курс „Хліборобського Вишколу", щоб теж мати якесь свідоцтво і значіння між людьми. І тоді Катерина вийшла за нього і живуть обидвоє щасливо.

ГОДІВЛЯ БДЖІЛ-МАТОК ЧИСТОЇ РАСИ

(*) У Ген. Губернії на широку міру йде акція годівлі бджіл-маток. На першому місці треба назвати „Модерну Годівлю бджіл-маток" у Кельцях, яка продукує відомі матки раси „Нігра". Дальше йде „Стація годівлі бджіл-маток" у Кузьницях, біля Опочна, що достачає також матки „Нігра", „Годівля селекційних бджіл-маток" у Рашині біля Варшави, та „Модерна пасіка" в селі Любохенек біля Томашева Мазовецького, яка годує расово чисті матки, що мають родоводи і відповідно позначені.

НОВИНКИ

Нові вчителі. В учительській семінарії в Криниці здали матуру 53 кандидати на вчителів, із них 6 походить із півн.-західних українських земель, 2 з Буковини, а всі інші — це лемки. Щасти вам Боже у дальшому житті і в праці для Батьківщини!

В Українському Вільному Університеті в Празі іменовано доц. д-ра Ярослава Рудницького надзвичайним професором українського мовознавства.

Бібліотека в Мушині. При УОТ в Мушині (повіт Новий Санч) відчинено бібліотеку з найновішими виданнями, з котрої можуть користати місцеві й замісцеві випозичувачі книжок.

Поміч пошкодованим бомбами. 18 родин у Львові, пошкодованих бомбами, дістали з Українського Комітету на Львів-місто 375,30 кг. харчів та 35 карток на взуття. Грошеві допомоги виплатила їм міська суспільна опіка.

Духова оркестра Галицької Дивізії зробила милу несподіванку усім прихильникам копаного м'яча у Львові, що прийшли в м. неділю на змагання „України" з дрогобицькою „Ватрою", бо перед змаганнями і підчас перерви заграла декілька стрілецьких маршів. Кожний марш прийняли зібрані гучними оплесками.

Вишкільні учительські курси. Шкільна влада, при співпраці Українського Центрального Комітету (УЦК) уладжує цього року (від 24 7.) 6-тижневі матуральні вишкільні курси в Самборі й Криниці. Курси закінчаться семінарійним іспитом зрілости.

Зареєструвалось 95 відс. зобов'язаних. 5. п. м., з наказу міського старости переведено у Львові додаткову реєстрацію тих мужчин з річників 1909—1930, що у визначеному часі з різних причин не явилися до реєстрації. Як подають офіційні чинники, обов'язок реєстрації виконало до 95 відс. зобов'язаних.

З ПРАКТИКИ ДЛЯ ВЖИТКУ.

Пиття в час жнив. Підчас жнив спрага особливо докучає. Частогусто наші господині та господарі згашують спрагу принагідною водою. В наслідок того кидається черевний тиф, червінка та інші тяжкі шлункові хвороби. Підчас жнив найліпше згашувати спрагу кавою з перепаленого ячменю. Кожна господиня знає як підсмажити ячмінь. Такий ячмінь треба дрібно потовкти та дати на літр води 2—3 ложечки. Потім воду заготувати й відставити. Як вона устоїться, її можна налити в пляшки і вживати.

Домашній виріб дріжджей. Трудно буває тепер дістати дріжджей, але їх можна виробляти і самому.

Треба зготувати 3 великі барабольі, обчистити їх та додати 2 столові ложки борошна (муки), 1 ложку цукру та 1 деко дріжджей. Все добре вимішати, щоб не було грудок. Поставити в теплому, але не гарячому місці. За добу дріжджі розмножаться і їх можна вживати. До тіста на 1 кг муки беремо 1/2 маси цих дріжджей. Другу половину залишаємо на кілька днів і з неї далі можна виробляти описаним способом домашні дріжджі. р.

Годівля коня в Генеральній Губернії

(*) Війна принесла з собою великий зріст моторизації, а все ж таки, зокрема на східних теренах, без коня годі обійтися. В Ген. Губернії багато таких закутин, де нема битих шляхів. Тому й кінь відограє тут таку важну ролю, зокрема підчас війни. Фронтовій армії треба доставити зброю, амуніцію і харчі. Де немає шляхів, довезти це все можна тільки конем. У зв'язку з цим годівля коня — це сьогодні одно з найважніших завдань на відтинку хліборобства. Практика показала, що високовартісний і тяжкий кінь має більші вимоги і гірше переносить воєнні труди, ніж легкий, добре закліматизований і до умовин східних земель достосований місцевий кінь. Тимто цей другий рід коня спеціяльно важний для мілітарних цілей.

Підчас війни показалося, що селянський кінь це знаменитий товариш для вояка, так як і для хлібороба. Перевага сивої масти, мала расова голова і своєрідні прикмети ока й ніг — це найкращий доказ домішки арабської крови. Цей факт треба приписати довгорічній традиції годівлі коней на тутешньому терені. Селяни такі замилувані в ньому, що перед війною нерідко можна було подибати господарство, де годували двох коней і тільки одну корову.

На терені Ген. Губернії годують головно, дві шляхетні раси: арабську й англійську. Зі схрещення цих двох рас одержуємо тип коня, знаменито пристосованого до місцевого підсоння і землі. Державні і приватні табуни були тут відомі і перед війною, коней годували залюбки великі землевласники.

Вибух війни в 1939 р. на деякий час перервав годівлю коня. Але незабаром адміністративна влада, зокрема після зайняття земель на схід від Буга, почала продовжувати передвоєнні праці на відтинку годівлі коней. Незабаром осягнено попередній рівень і навіть нові осяги, як кількісні так і якісні. Сьогодні є яких 400 огирів повної крови, до цього треба додати 100 огирів арабської крови. Це й є місцевий розплодовий матеріял.

Щоб заохотити годувальників до годівлі расових коней, компетентні чинники організують кінні перегони. Не треба думати, що перегони, це популярні народні забави. Перегони являються іспитом видайности коня; шляхом цін і премій вони мають заохочувати до дальшої праці. У 1941 р. зорганізовано, вперше підчас війни, кінні перегони в Любліні. В минулому році вони відбулися також у Львові. В цьому сезоні передбачена організація перегонів у Варшаві. Якби не перегони, приватна годівля занепала б. Бо який годувальник міг би без премії і нагород нести великі кошти, зв'язані з удержанням коней і кваліфікованого персоналу. Крім цього кінні перегони — це іспит найкращих прикмет і видайности. Тільки біг на зеленій мураві дає змогу ствердити вого матеріялу. Найкращі штуки видержливість і доброту годівельйдуть після того до краєвої годівлі. Гострі приписи дозволяють уживати для покриття тільки найкращих огирів, щоб вдержати високий рівень годівлі.

Можна ствердити, що не дивлячись на запотребування з боку війська, число коней у Ген. Губернії збільшилося. Про висліди годівлі расових коней у Ген. Губернії переконали нас найкраще львівські перегони, у яких брали участь тільки коні арабської раси і люблинські, на яких ми бачили тільки англійську расу краєвої годівлі. Кожний тренер і власник старається здобути найвищу нагороду Ген. Губернії. Інші нагороди також оплачують кошти і працю. Переповнені трибуни на перегонах є доказом зацікавлення з боку широкого загалу.

Для цілости треба ще згадати про білгорайського лісового коня. Він дуже добрий як вючний. Не менш витривалий і добрий для тягарів і під верх також гупульський коник.

З УСІХ СТОРІН

Часопис „Еко де ля Франс" повідомив, що у червні, внаслідок англо-американських терористичних налетів згинуло у Франції 17.233 цивільних осіб, самих французів, а 18.250 осіб перевезено до шпиталів із важкими ранами.

На пропозицію кардинала-патріярха Лісбони і за згодою Папи мають збудувати у португальській столиці величаву церкву, присвячену св. Серцю Діви Марії. Церква мала б бути водночас висловом подяки за збереження Португалії перед війною.

Під протекторатом аліянтських „визволителів" став появлятися в Бає (Нормандія) часопис під назвою „Ренесанс". Часопис появляється на одній сторінці в 5.000 примірників.

Минулого тижня помер у Нормандії син колишнього американського президента Теодора Рузвелта, Теди Рузвелт. Він був свояком теперішнього президента Злучених Держав Франкліна Рузвелта.

Німецьке міністерство для зайнятих східних областей видало „Білу Книгу" про жахливі большевицькі злочини у Винниці. У книзі зібрано документальний доказовий матеріял, при чому питується численні протоколи, зізнання очевидців, науковців і т. д. Вміщено там також численні світлини. Книга має 282 сторінки.

Латвійський щоденник „Тевія" в статті „Суть боротьби" пише: В історії не бувало такої немилосердної спроби, як теперішня війна, яка знає тільки дві можливості — життя і смерть. Ні одна жертва і ніяка праця в останніх 3-ох роках не були перебільшені або непотрібні. Події самі докажуть абсолютну правду, що тепер іде про бути або не бути.

Головна кватира північно-американського повітроплавства ствердила, що американці в останніх шістьох місяцях втратили 3.500 літаків.

„Проклятою справою" назвав генерал Айзенгауер німецьку відплатну зброю „Ф 1". Летюча бомба так само успішна, як могутні німецькі атаки, поведені при помочі бомбардувальників, зате вона значно менше коштовна.

У німецький полон попав ранений поручник лорд Лисчелс, братанок англійського короля. Повідомляє про це британське інформаційне бюро.

Совітський посол вручив єгипетському урядові ноту, в якій домагається видачі частини білорусів, які від 1920 р. поселилися в Єгипті і які не є вже громадянами Сов. Союзу.

УРОЖАЇ НА ЧЕРЕШНІ Й ВИШНІ

В цьому році в Ген. Губернії гарно зародили черешні й вишні. У зв'язку зі збіркою цих овочів фахові кола городників звертають увагу власників садів і фахових городників на те, що вишні й черешні треба збирати дбайливо, бо непотрібне пересипування і перекидування зле впливає на їх якість і вигляд. Овочі, призначені для з'їдження в сирому стані, треба зривати разом із хвостиками, овочі на компот і варення можуть бути без хвостиків.

ЗІ СПОРТУ.

В краю відбуваються змагання за першенство між 8-ома нашими найкращими дружинами копаного м'яча, а то зі Львова: „Україна", УССК (Український Студентський Спортовий Клюб) і „Тризуб", з Перемишля „Сян", з Дрогобича „Ватра", з Самбора „Дністер", із Стрия „Скала" і з Сянока „Лемко".

Дотеперішні висліди: УССК — „Тризуб" 2:0, „Ватра" — „Скала" 4:3, „Україна" — „Сян" 4:4, „Дністер" — УССК 1:0, „Ватра" — „Лемко" 3:2, „Скала" — УССК 3:1, „Сян" — „Тризуб" 5:2, „Дністер" — „Лемко" 4:1, „Ватра" — „Україна" 2:1.

Після 2—3 гор табеля представляється так:

	гор	добут. точок	втрач. точок	відн. воріт
1) **„Ватра"**	3	6	0	9:6
2) „Дністер"	2	4	0	5:1
3) „Скала"	3	4	2	9:5
4) „Сян"	2	3	1	9:6
5) УССК	3	1	3	3:4
6) „Україна"	2	1	3	5:6
7) „Лемко"	2	0	4	3:7
8) „Тризуб"	2	0	4	2:10

МАСОВІ ЗГОЛОШЕННЯ ДО ДИВІЗІЇ.

(*) Ідучи за покликом Військової Управи „Галичина" молодь і старші голосяться масово в ряди Дивізії. Щоденно канцелярія Військової Управи в Станиславові переповнена добровольцями, яких відсилається окремими транспортами до Львова, звідкіля від'їжджають вони на вишкіл. До Військової Управи зголошуються також молоді й старші люди з-поза большевицького фронту, які з нараженням власного життя переходять через фронт, щоб тільки втекти з большевицького „раю" і вступити в ряди Дивізії. Вони хотять пімстити знущання, катування, засланя в далеку Сибір своїх рідних, хотять причинитися до звільнення батьківщини від жидо-комуни.

ТИ НА НІЧ НЕ ДИВИСЬ

Ти на ніч не дивись...
Яка б ніч взагалі
Не була на землі —
Прийде ранок колись!

О. Олесь

За редакцію відповідає М. Хом'як у Кракові. Видає »Українське Видавництво«, Краків, вул. Райхсштрассе 34. II. Телефон 186-64
З друкарні »Нова Друкарня Денникова« під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7. 157-06
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 186-64 Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung. Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 157-06